

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610-4001111
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

27 Haziran 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (51 Adet, 87 Sayfa)

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT BAKAN 'IN
TBMM 7/63708 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Dünyadaki enerji tüketiminde enerji kaynaklarını kullanım dağılımına bakıldığında hala en büyük pay sahibi fosil yakıtlardır. Ancak, 2000-2019 yıllarında enerji kaynaklarının kullanımındaki değişim incelendiğinde, yenilenebilir enerji kaynaklarının yaklaşık yüzde 14 oranında arttığı dikkat çekmektedir. Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımındaki bu artışta ise rüzgar enerjisi kullanımının yıllara göre değişiminde üstel bir artış göze çarpmaktadır.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı verilerine göre; Türkiye'nin elektrik kurulu gücü Mart sonu itibarıyla 100 bin 334 MW'a, rüzgar enerjisi kurulu gücü ise 10 bin 861 MW'a ulaşmış, rüzgar enerjisinin elektrik kurulu gücündeki payı da yüzde 10,8 olmuştur. Türkiye, rüzgar enerjisinde 48 ilde bulunan santrallerle 11 bin MW'a yaklaşan kapasiteye sahip olup, en yüksek kapasiteli, yani rüzgardan en çok elektrik üreten, kent ise İzmir'dir.

İzmir'den sonra Balıkesir 1358,3 MW, Çanakkale 895,5 MW, İstanbul 776,2 MW, Manisa 701,6 MW, Hatay 420,2 MW, Aydın 387,3 MW, Kırklareli 384,8 MW, Bursa 349,7 MW ve Afyonkarahisar 323,8 MW'la rüzgar enerjisi kurulu gücü en yüksek ilk 10 şehir olarak görülmektedir. Ağırlıklı olarak lisanslı santrallerin bulunduğu Türkiye'de rüzgar enerjisi kurulu gücünde 1728,3 MW'la ilk sırada yer alan İzmir, aynı zamanda Türkiye'deki rüzgar enerjisi kurulu gücünün yüzde 65'ine hizmet verebilecek bir konumdadır. İzmir'in Karaburun ilçesi, İzmir'deki Rüzgar Enerji Santrali (RES) kurulu gücünün yaklaşık yüzde 20'sine ev sahipliği yapmaktadır. İzmir'de kurulu bulunan her 5 RES'ten biri, Türkiye'de kurulu bulunan her 100 RES'ten 3'ü Karaburun sınırları içerisinde yer almaktadır. Karaburun, Türkiye'de bir ilçe sınırlarında içinde devreye alınan en yüksek kurulu güce sahiptir. Ön lisans alan yatırımların devreye alınmasıyla da bu yüzdelerde artış yaşanacaktır. Karaburun 14 Mart 2019 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiştir. Ancak Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilen Karaburun'da RES tahsisi yapılan proje sahaları yarımada yüzölçümünün yüzde 71'ine karşılık gelmektedir.

Yarımadadaki RES'lerin lisans ve ÇED Olumlu kararları defalarca iptal edilmesine rağmen, her seferinde ilgili Bakanlıkların izni ile faaliyetler devam etmektedir. Cumhurbaşkanlığı kararı ile üç yılı aşkın süredir Özel Çevre Koruma Bölgesi statüsünde olan Karaburun Yarımadası'nda inşaat faaliyetleri çok sınırlı şekilde yürütülürken, mera alanında bulunan yaklaşık 120 hektarlık saha Rüzgâr ve Güneş enerjisi yatırımcılarına tahsis edilmiştir. Ayrıca "Hibrit Santral" olarak adlandırılan projeler ile mevcut lisanslı RES sahalarında aynı zamanda GES'ler de inşa edilebilecektir. Böylece rüzgâr hızının düşük olduğu anlarda çalışmayan RES'lerin, GES'lerle sistemi besleme imkânı olacaktır. Santrallerin yasal olarak öngörülmüş yerleşim alanlarına yaklaşım mesafelerinin hiçe sayıldığına dikkat çekmek gerekmektedir. Zira Karaburun köy meydanına yüz metreden az mesafede RES görmek mümkün hale gelmiştir. Gerek ses gerekse gölgeleme etkileri nedeniyle hayvanların üreme ve yemlenme düzenlerinin bozulduğu, hibrit projeler ile RES'lerin olduğu arazileri sınırlı da olsa mera alanı olarak kullanan Karaburunlu besicilerimiz ve üreticilerimizin mağduriyet yaşayacağı da ortadadır.

Elbette fosilden çıkış, yenilenebilir, temiz, iklim ve doğa dostu enerjinin yaygınlaşması ülkemiz ve gezegenimiz için çok önemlidir. Ancak tüm bunlar hem ülkemiz kanunlarına hem de

doğanın yasalara uygun şekilde, canlı cansız yaşamı tahrip etmeden, ekosistemi bozmadan ve bölge halkının yaşamını etkilemeden yapılmak zorundadır. Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilmiş, çok özel bir ekosistemi olan 15'i endemik 76'sı tıbbi olmak üzere 384 bitki türünün olduğu, bir vaşak türü olan karakulaklara, su samurlarına, tilkilere, ada martularına ve 25 bin keçiye yuva olan Karaburun'un istila edilmesine, santrallere boğulmasına izin verilmemelidir. Buna göre;

1-Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilen Karaburun'da bilim insanların flora ve fauna ile ilgili tespit çalışmaları ve raporlamaları devam ederken söz konusu bölgede yeni enerji projeleri için ÇED yapılmasını nasıl açıklıyorsunuz?

2-Karaburun'un doğasının ve ekosisteminin korunması, Karaburun halkının yaşamının ve geçim kaynaklarının olumsuz etkilenmesini engellemek için Bakanlığımız, ilgili bakanlıklarla da koordineli olarak hangi tedbirleri alacak, hangi adımları atacaktır?

3-Dünyadaki örneklerine bakarak, flora ve fauna çeşitliliği, jeolojik yapısı bakımından benzer durumdaki özel çevre koruma bölgelerinde ve milli parklarda RES ve GES yatırımları yapılması mümkün müdür? Örneğin; ABD'deki Yellowstone Milli Parkı'nda RES ve GES yapılması mümkün müdür? Değilse, neden ülkemizin bu ve benzeri özelliklere sahip bölgelerinde enerji yatırımlarına izin verilmektedir?

4-Söz konusu santrallerin bu kadar dar bir bölgede, bölge halkını ve yaşadıkları çevreyi boğacak düzeyde, birbirine çok yakın yapılmasının ekosisteme olan olumsuz etkileri hakkında bir çalışma yapılmış mıdır? Yapıldıysa detayı nedir? Yapılmadıysa gerekçesi nedir?

5-Söz konusu santrallerin, bölgeye olan toplam etkisini ortaya koyan bir çalışma yapılmış mıdır? Yapıldıysa detayı nedir? Yapılmadıysa gerekçesi nedir?

6-Söz konusu projelerin sadece enerji açısından değil çevre ve halk sağlığı açısından değerlendirmesi yapılmış mıdır? Yapıldıysa detayı nedir? Yapılmadıysa gerekçesi nedir?

7-Büyük bir bölgeyi etkileyecek konularda sadece kamu kurumlarının kararı yeterli değildir. Söz konusu projelerin etkisini günlük hayatlarında her gün hissedecek olan yöre sakinleri başta olmak üzere, coğrafyayı bilen Sivil Toplum Örgütleri ve odalar sürece ne kadar dahil edilmektedir?

CEVAPLAR:

1,6,7-Ülkemizde planlanan ve ÇED Yönetmeliği kapsamında Bakanlığımıza başvurusu yapılan her projenin ÇED sürecinde proje için seçilen alanının ve önerilen proje nedeniyle etkilenmesi muhtemel olan çevrenin arkeolojik ve kültürel varlıklar ile ilişkisi, doğa koruma alanları ve milli parklar ile olan ilişkisi, tarım, turizm, toprak, su, hava ve atmosferik koşulları, iklimsel faktörler, mülkiyet durumu, kültür varlığı ve sit özellikleri, peyzaj özellikleri, arazi kullanım durumu, hassasiyet derecesi (ÇED Yönetmeliği'nin Ek-5'deki Duyarlı Yörelere Listesi de dikkate alınarak) ve benzeri özellikleri dikkate alınmaktadır.

Karaburun-Ildır Körfezi 14.03.2019 tarih ve 823 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit ve ilan edilmiş, 15.03.2019 tarih ve 30715 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanmıştır. Bu doğrultuda, bu bölgede planlanan ve Bakanlığımıza başvurusu yapılan projeler kapsamında anılan Cumhurbaşkanlığı Kararının 4. maddesinde yer alan, " Karaburun-Ildır Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesinde bu Kararın yayımı tarihinden önce onaylı planlarına veya mevzuata uygun olarak ruhsatı alınmış ve inşaatı su basman seviyesinde tamamlanmış yapıların inşaatına ruhsat ve eklerine göre devam edilir." hükmü kapsamında iş ve işlemler yürütülmekte, her projede olduğu gibi söz konusu bölgede planlanan projelerin süreçlerine de ilgili kamu kurumları ile birlikte bölge halkı da dahil edilmektedir.

2-Karaburun-Ildır Körfezi  zel  evre Koruma Bölgesi ilan edilmesini müteakip bölgeye ilişkin olarak biyolojik çeŐitlilik çalıŐmalarına baŐlanmış olup, bu çalışma tamamlandıktan sonra tüm paydaŐların yönetim sürecine dahil edildiği yönetim planı çalıŐması yapılacaktır.

3,4-Bakanlığımız tarafından özel  evre koruma bölgelerinde yürütülen bilimsel çalıŐmalar doğrultusunda alanda bölgeleme çalışmaları yapılmaktadır. Bu bölgeleme çalışmaları ile tespit edilen hassasiyetler göz önünde bulundurularak enerji yatırımlarına izin verilip verilmeyeceğine karar verilmektedir.

5-Karaburun-Ildır Körfezi  zel  evre Koruma Bölgesi 14 Mart 2019 tarihli Cumhurbaşkanı Kararnamesi ile ilan edilmiş olup; bölgeye ilişkin araŐtırma projelerine baŐlanılmıŐtır. Ancak, Bakanlığımız tarafından bölgede yürütülen bilimsel çalıŐmalar, sadece enerji santrallerine yönelik değil biyolojik çeşitliliği etkileyen tüm etkenlerin belirlenmesine yönelik olmaktadır.